

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.14, april 2019

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1839 (SJ: 638)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 6

US *Udvalgte Skrifter* 8

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Klaus Nielsen og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1] | PS6:261

Kong
Christian-Frederiks
Hylding
i
Danske Samfund.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker.

1839.

[A:2] [A:3] [US8:342] Det lille “Danske Samfund” med det store Øiemed, som er det ægte Danske Folkelivs Gienfødelse og Væxt, holdt sit første Møde i Kong **Christian** den **Ottendes** Tid *Tirsdagen* den 10de Decbr., og efterat *Ingemanns* Mindekvad om Kong **Frederik** den **Sjette** “Paa sin Liigseng ligger Kong Fredrik hvid” var afsunget, aabnede Formanden det ny Tidsrum med følgende Ord.

Mine Herrer!

Forrige *Tirsdag* kunde jeg umuelig samles med Dem, dertil var Budskabet om Kong **Frederik** den **Sjettes** Død mig alt for nyt og uventet, og rørte mig personlig alt for stærk; thi vel stod jeg dagligdags saa langt fra *Majestæten*, som Nogen af den Konges Undersaatte, der var mageløs tilgængelig for Alle, men i Løbet af *trediv*e Aar stod jeg dog for Hans Ansigt ved alle vigtige Tilfælde i mit Levnetsløb, og hardtad hvergang et Aandepust fra Norden oplødede mig. Hans Gavmildhed var giennem mange Aar mit “visse Levebrød,” Ham havde jeg for Øie under hele min Virksomhed og da især ved mine Bestræbelser for at opfriske Kundskaben om de forbigangne Tider og [US8:343] oplive den ægte Danskhed i Tænke|A:4|maade, i Tankegang og Tungemaal, som jeg vidste havde ingen varmere og mere trofast Ven i hele Riget, om end de Midler, jeg til Oplivelsen af den Danske Almeenaand ønskede anvendte, sjelden syndes Ham de tjenligste og tit vel fantastiske. For mit Hjerte maatte da Sørge-Budskabet være et Tordenslag, og al Verdens Mueligheder, de være nok saa glimrende og nok saa rimelige, kunde for Øieblikket umuelig opveie den ene store Virkelighed, saa, skulde jeg den samme Aften brudt den dybe Taushed, hvori Mandens Sorg naturlig skjuler sig, da maatte jeg udøst mit Hjerte som ved en *Balders-Baare*, og havde min Klage ingen Gienlyd fundet, da vilde det været min bittreste Skaal, men havde Smerten overvældet Dem tilligemed mig, det vilde været unaturligt, skadeligt paa begge Sider, og Uret mod Ham, som nu fører Spiret i *Danmark*.

Ja, m. H. jeg vil gribe Leiligheden til at opfriske en hardtad glemte Sandhed, den Sandhed, at vi Ældre gjør Vold paa Ungdommens Følelser, naar vi stræbe at henrive dem med sørgelige Minder enten af vort eget eller af de forbigangne Slægters Liv; thi kun hvad vi selv har oplevet og deeltaget i skaber levende Minder, og hver Dag har Nok i sin egen Plage, saa vi Ældre maae ingenlunde misbruge hvad Liv og Styrke der end er os levnet, til at rulle Fortids-Sorger som Klippe-Blokke mod Ungdommens aabne, ubefæstede Hjerte, der kan være knust før den veed det. Naar vi derfor stræbe at indtage Ungdommen for Minder, som enten udsprang af vort eget Levnetsløb eller ved underfulde Sympathier levede op i os, da maa

det kun være for dem, hvoraf vi veed, *Haabet* opstiger, Haabet, som falder Ungdommen naturligt og er os Alle uundværligt, saalænge vi skal tage virksom Deel i Livs-Bedriften, saa det er vor Ungdoms-Fostbroder, vi aldrig kan overleve uden at overleve os selv. Ja, m. H. overalt, hvor der findes Glimt af Nordens Aand, der sidder *Hugin* og *Munin* (Haab og Minde) paa vore som paa *Odins* Skuldre, og hviske os i Øret hvad de saae i Flugten over *Midgaard*, og vel er det naturligt, at Ungdommen hælder til *Hugins* og vi Ældre til *Munins* Side, men vil vi fare vel, maae vi dog laane Øre til Begge. Derfor er Vexel-Virkningen mellem Ungdom og Alder nødvendig, og derfor kan den være skøn og frugtbar, naar vi lære at skatte og at læmpe os efter hinanden, saa vi er ligegode baade om Haabets Vinger og om Mindets gyldne Kiæder, forvildes ei i Luften og lænkes ei til Jorden; thi ligesom det er Ungdommens Fare at henrives af sit [|US8:344](#)dristige Haab, saaledes er det Alderens at nedtrykkes af sine sørgelige Minder, og skøndt det klinger stort som stolt, saa er det dog tomt og falder tungt, naar *Einar Thambeskælver* siger, han vil heller følge *Magnus* død end *Harald* levende. Det er tomt i Grunden, fordi han vil dog ikke gaae i Døden med Kong *Magnus*, men kun unddrage *Harald* sin Kraft og Virksomhed, og det falder tungt tilbage paa ham selv, som en levende Begravet. See, derfor havde det været unaturligt og skadeligt paa begge Sider, om jeg vilde stræbt at meddele Dem mine personlige Følelser ved **Frederik** den **Sjettes** Død, mens de overvældede mig; men det vilde ogsaa været Uret mod Majestæten, som nu beklæder Thronen, og saameget større Uret, som Han er selv over den Alder, da Haabet naturlig blomstrer, saa kunde Hans Jævnaldrende ei bidrage til at Han hos Ungdommen møder et fyrigt, levende og tillids[|A:6](#)fuldt Haab, maatte de dog aldrig, ikke selv for de dyrebareste Minders Skyld, mæle et Ord, som muelig kunde nedstemme, svække eller kiølnet det.

Derfor følte jeg uvilkaarlig, hvad nu klarer sig for mig, at jeg maatte ikke samles med Dem, før det Personlige var traadt tilbage, saa det ei stod baade Dem og mig i Lyset, og før det første Indtryk var overvundet, saa jeg selv uden Suk kunde gientage hvad paa Dødsdagen var mig umueligt: Kong **Frederik** den **Sjette** er død. Kong **Christian** den **Ottende** leve!

Hvor latterligt nemlig end maaske mangan En kan finde det, saa var det dog mig umueligt, den første Gang efter en saadan Hoved-Begivenhed for hele Danmark, at tale om Andet i det "Danske Samfund".

Vel tør jeg ikke sige, vi endnu har hjemlet os mere Ret til det deilige Navn, end et Barn, som ei endnu veed Forskiel paa Høire og Venstre, har til et stort og berømmeligt Navn, hvormed det opkaldtes af ømme Forældre, som haabede hvad de ønskede, at Navnet med Tiden vilde passe, ja, jeg tør ikke engang nægte, at blev

det sammenlagt Alt hvad vi her talde sammen, jo det meste kunde have samme Feil, som alle de Adresser, jeg endnu ved denne Leilighed har seet, den Feil, Andre vilde maaske sige, det Fortrin, at det kunde ligesaa godt været sagt i hvert andet Land som i Danmark, og været sagt ligesaa godt paa hvert andet Sprog, som paa vort Modersmaal. Men desuagtet kan jeg dog aldrig finde Navnet saa ubetydeligt, eller tilstaae, vort Samfund var nogensinde saa blottet for Danskhed, at selv Thronen kunde flyttes uden at vi ændsede det, selv en Landsfader som **Frederik** den **Sjette** kunde døe, uden at det [|US8:345](#)rørde os, alle Danmarks [|A:7](#)Klokker kunde ringe uden at det gienlød i vor Midte! Nei, det være saa langt fra, at jeg paastaar, Formanden i dette Samfund maatte ikke blot dvæle ved den store Omskiftelse, men kunde ei engang Andet end røbe, om han stod ved **Sjette Frederiks** Grav med eller uden Haab om Kongelig Yndest for vore Bestræbelser til *Folke-Livets* Tarv og til *Modersmaalets* Triumph over alle Medbeilerinder til Dronning-Stolen i Fædrelandet; thi Taushed herom vilde røbe mere end hørøstet Tale. Jeg veed derfor slet ikke, hvorledes jeg alt i Aften skulde havt Mod til at træde frem i denne Kreds, hvis jeg ikke havde den bedste Formodning og det lyseste Haab om **Christian** den **Ottendes** Størværk for Alt hvad der aandelig og hjertelig angaaer og udgjør Fædrelandet, med et Kongeligt Velbehag som **Frederik** den **Sjettes**, hvorpaa Beviserne er alt for mange til her at opregnes, saa jeg vil kun nævne det *Klareste*, som jeg selv maa finde i den uforanderlige Gunst og Naade, Han, blot for mine velmeente fædrelandske Bestræbelser, skiænkede mig giennem en Menneske-Alder, ikke blot trods al den Miskiendelse, min Idræt sædvanlig mødte, men selv trods Meget i min Færd, der mishagede Majestæten. Men hvorfra skulde jeg allerede nu, i en tidlig Nyaars-Morgen, der altid falder dunkel i Norden, hente saa lyse Udsigter, hvis der ikke blandt mine Minder fandtes dem, der med fremsynede Nyaarsbørn fødte glade Forventninger! Det er kun om Vaaren, ei om Vinteren, Træer skyde, Blomster spire, Fugle frydes af dem selv, og det er kun Ungdoms-Haabet, der bygger med "Ørnen paa høien Hald", de ældre Dages Haab har som Lærken sin Rede lavt i Agerrenen, saa skulde jeg lytte til *Hugin*, maatte *Munin* selv byde [|A:8](#)mig laane ham Øre! Det maa da i alle Maader kaldes min Lykke, ikke blot at **Christian** den **Ottende** har en Historie, før Han besteg Danmarks Throne, men at ogsaa jeg har *levende* Minder om Hans Bevaagenhed for Folkeliv og Modersmaal, og deriblandt et allerede gammelt og dybt rodfæstet, fra den samme Tid, da det maatte undre mig selv, at Kong **Frederik** den **Sjette** paa mig saa klart beviste, at Alt hvad der udsprang af Nordens Aand og tiltalde Danmarks Hjerte, var Ham velkomment, selv med et mindre behageligt Følge.

Ja m. H. for over *tyve* Aar siden, da jeg arbeidede paa Oversættelsen af *Danmarks og Norges* Krøniker i Folkestil og til

Menigmands Bedste, men var nær ved at fortvivle over den tilsyneladende Ligeegyldighed for hvad der i mine Øine var af den **|US8:346**allerstørste Vigtighed til Folkelivets Gienfødelse, da veed jeg slet ikke, hvordan jeg skulde beholdt Mod og Munterhed til et Arbeide, jeg i Grunden havde langt mere Lyst til at tale om end til selv at gjøre, hvis der ikke uventet var kommet Trøst og Opmuntring fra Prinds **Christian-Frederik** af *Danmark*, saa det er bogstavelig Sandhed, hvad der staaer i Tilegnelsen af *Heimskringla* til Foretagendets “høie Talsmand og store Befordrer”:

Dig det var, som, da jeg svæved
End i Tvivl paa vilden Strand,
Ordet tog og Stemmen hæved,
Trøsted ringe Færgemand;
Ja, ved Bud fra Odins-Borgen
Bod jeg fik for Vinter-Sorgen!

|A:9 Skiøndt jeg dengang aldrig havde staaet for **Christian** den **Ottendes** Ansigt, var det dog ei mindre Ham end **Frederik** den **Sjette** at tilskrive, at *Saxos* og *Snorros* Mindebøger giennem mine Hænder kom i Folkets, og skiøndt de er langt fra at have virket hvad jeg drømde, fordi det kun lod sig drømme, ei virkelig opleve, saa er det dog allerede klart, at Danmark vilde ikke undvære de gamle Folkebøger med opfriskede Farver, og jeg tør sige, en oplyst Efterslægt vil finde, de i alle Maader tjende til at forberede og lette hvad de, som døde Ting, naturligviis ei selv kunde udrette. Ja, selv om jeg heri tog Feil, saa det var spildte Aar og spildt Umage, jeg anvendte paa Nordens mageløse Folke-Krøniker, saa kunde det dog aldrig feile, at *Fædreneland* og *Modersmaal* og Menigmands *danske* Oplysning laae Alt i Ungdoms-Alderen den Prinds paa Hjerte, der ei kunde have nogen anden tænkelig Grund til at ynde og fremme mit Foretagende, saa hvem der har *Danskhed* kiær, fristes ei til at begrave Haabet om dens Opblomstring med **Frederik** den **Sjette**, men drives til at vente det kronet med **Christian** den **Ottende!**

Hvad jeg derfor aldrig holdt op at haabe under vor gamle Landsfader: *Modersmaalets* Indsættelse i sine naturlige Rettigheder, saa det ei længer skal være *Betingelsen* for nogen *Dansk* Virksomhed at tale eller skrive et fremmed Sprog, enten dødt eller levende, og et *lyslevende* Forsøg paa at vække den **|US8:347**slumrende Fædrelands-Kiærlighed og udvikle Folkets Ungdom i en ægte dansk, naturlig Retning; det vil jeg ikke blot fremdeles haabe under vor ny Landsfader, men haabe det med dobbelt Styrke for hvert Aar, Han er yngre end den Hensovede. **|A:10**Høitidelig har ogsaa Majestæten forkyndt sin Regiering som en levende Fortsættelse af sin Høilovlige Forgiængers, og det vil ei

undgaae Hans klart overskuende Blik, at Alt hvad der blot ved Pennen kunde skee til Almeen-Aandens Oplivelse og Modersmaalets Blomstring, det skedte i **Frederik** den **Sjettes** Dage og fandtes utilstrækkeligt, saa der er ingen levende Fortsættelse muelig uden med Pen og Tunge, Haand og Mund i Pagt, uadskillelig forbundne, som vore dyrebare Konge-Navne: **Christian** og **Frederik**, i Majestætens!

Kun da, naar Munden paa Modersmaalet, i **Christian** den **Ottendes** Dage, indløser de store Vexler, Pennen i **Frederik** den **Sjettes** udstædte, kun da vil *Kongelige* Pennestrøg paa rette Sted: over den *latinske Stil* og andet Mere, gjøre Underværker, men da faaer *Stærkodder* ogsaa Indfødsret paany, og danske Penne skal ei fattes hjemligt Storværk at beskrive, og som et lykkeligt Varsel om den ny Tid, med Haand og Mund i Pagt, modtage De m. H. de Ord, jeg ved vort første Møde i Kong **Christian** den **Ottendes** Dage fandt mig drevet til at tale, i Pagt med det *Huginsmaal*, der faldt mig i Pennen, og som jeg nu skal tage mig den Frihed at oplæse:

1 |PS6:262 Kongen ad Danmark fra Hedenold

Er *Oden* paa *Lydskjælvs* Throne,
Fader til *Balder*, til *Thor* og *Skjold*,
Til Stammen med Mailøvs-Krone;
Fosterfader til hver en Fugl,
Som under Løv-Kronen leger Skjul,
Sjunger med Lyst i Lunden.

2 |A:11 Sagnet om ham gik fra Mund til Mund,

Paa Bølge, i Bjerg og Dale;
Toldfrit det gaaer giennem Øresund,
Umeldt giennem Kongesale,
Træder dristig i Gude-Spor,
Saalænge imellem *Tyr* og *Thor*
Oden staaer midt i Ugen!

3 |US8:348 *Oden* pantsatte i Morgengry

Et Øie ved *Mimers* Kilde,
Vide i Verden gaaer deraf Ry,
Han stædte det ikke ilde;
Saga skiænker for ham i Kveld
Et Bæger af *Mindets* klare Væld,
Tidernes Tegn han tyder!

4 Kongen ad Danmark fra første Haand,

Som bæres paa Folke-Skulder,
Det er den Nordiske Kæmpeand,
For Slaget er Odens Bulder;

Fredegod dog af Hiertens Grund,
Han bruger kun selv paa Jetter Mund,
Taler saa *Thor* tilrette!

5 |PS6:263| Konger ad Danmark paa anden Haand,
De blive vel ei saa gamle,
Alle, som herske i Nordens Aand,
Sig lade i *Skjold* dog samle,
Skjoldung-Ætten med Isse graa,
Omringet af Løver himmelblaa,
Passer den Danske Krone!

6 |A:12| **Christjan** og **Frederik** skifteviis
Skjoldunger vi kaldte længe,
Halvt var de Navne om Daad og Priis,
Til Heelhed nu hardt vi trænge;
Derfor yppes en anden Skik,
Vor Konge er **Christjan-Frederik**,
Smelte vil Dansken Sammen!

7 **Christian-Fredrik** paa *Odens-Øe*,
Med Øie for *Mimers* Kilde,
Kiøbde sig Retten til Mindesø,
At drikke saa dybt Han vilde;
Vist sig drikker den Herre bold
I Fostbroderlag med gamle *Skjold*,
Blod saa med *Oden* blander!

8 |US8:349| Kiendes da skal det i Danevang,
At *Sagas* det gyldne Bæger,
Tømt under *Skjaldes* Harpeklang,
Oplyser og vederkvæger;
Braga-Bæger er Skaalens Navn,
Den tømmes paa gamle Danmarks Gavn,
Fredegods Æt til Ære!

9 Dannemarks Dronning fra Arildstid
Er *Frigga* i *Fensals*-Borgen,
|PS6:264| Ikke hun kunde med alt sit Vid
Unddrage sig Børne-Sorgen,
Balders-Baalet begræder hun,
Men siger dog blidt med Smil om Mund:
Sorgen er snart forvundet.

10 |A:13| *Hermod* den Bolde, hvis Navn ei dør,

For hende selv *Helhjem* giæsted,
Bragde tilbage et yndigt Slør,
Til Dronninge-Sæt det fæsted;
Derigiennem sees Taaren ei,
Men Sorgen er skjult, som Tornevei
Strøet med Rosensblommer!

- 11 Dannemarks Dronning fra første Færd,
Som lever i Folkets Hjerte,
Hun er vel immer os lige nær,
Men eens er ei Fryd og Smerte;
Kun i Vaarens den grønne Sal
Os fryder med Slag vor Nattergal,
Dronningens Sangerinde!
- 12 Dannemarks Dronning i Sagastil,
Hun skifter tit meer end Navnet,
Aldrig man dog har et *Dagmars*-Smil
Ret længe i Danmark savnet;
Lilje-Korset paa Rosen-Grund,
Med Dronninge-Smil om Disamund,
Dobbelt nu sees i Lunden?
- 13 |US8:350| Længe dermed har Kong **Fredriks** Viv
Os mindet om *Friggas* Mine;
|PS6:265| Længe, vi haabe, skal *Friggas* Liv
Forklares i **Caroline**,
Nattergale i Lunden slaae
Om hvad mellem Løver himmelblaa
Giælde de gyldne Hjerter!
- 14 |A:14| *Hermod* den *Store*, som aldrig dør,
For Hende og *Helhjem* giæsted,
Bragde tilbage et Regnbuslør,
Og svævende det befæsted;
Derigiennem sees Taaren ei,
Men Sorgen er skjult, som Tornevei,
Strøet med Rosensblommer!
- 15 Hil Eder da med de sjeldne Kaar,
Kong **Christjan** og **Caroline**!
Krones I skal i et Gyldenaar,
Da Disse gjør Pagt med Hine:
Disse Dage med Hedenold,
Kong **Christians** Æt med gamle *Skjold*,
Løver med gyldne Hjerter!

- 16 *Skolen for Livet* oplukkes nu,
Med Munden paa Modersmaalet,
Levende kommes da Alt ihu,
Som haver paa Jorden straalet;
Konge-Pennen med Folke-Mund
Da slutter en Pagt af Hjertens Grund,
Dannemarks Stjerne tindrer!
- 17 |PS6:266| Blomstre da skal som en Abildgaard
Kong *Odens* det gamle Vænge,
Blomsterne læge fuldmangt et Saar,
Og Frugterne vare længe!
Yduns-Æbler i Haven groe,
Der trædes i Dands paa *Gyngebro*,
Gyldne er Gude-Baner!
- 18 |A:15|US8:35| *Alferne* dandse med Piger smaa
I deiligste Vang og Vænge,
Kongen og Dronningen see derpaa,
For Magen der saaes ei længe;
Jetter giøre vel og et Hop,
Men *Thor* med sin Hammer vinker op
Spurve i Trane-Dandsen!
- 19 Billedlig saa i det gamle Nord
Sig speiler med Lyst det Unge,
Billedligt er og alt Stort paa Jord,
Som Ordet paa Skjaldens Tunge!
Billed-Sproget er dobbelt sandt,
Og tænker end *Thrym*, det er kun Tant,
Thor siger: løft kun Sløret!
- 20 Asamaal, det er den gyldne Bro,
Som Spiller i Regnbu-Farver,
Kun hvem der deler den gamle Tro,
Er *Ætten*, som Glandsen arver;
Skjalde-Troen paa Gudhjem grøn
Gav Søstrene ni den bolde Søn:
Heimdal paa *Himmelbjerget*!
- 21 Han er en Kæmpe af Vane-Æt,
Opfostret ved Mimers Kilde,
Broen han vogter og bli'r ei træt,
Ham kysse hans Mødre milde;
|PS6:267| *Gjaller-Hornet* er i hans Haand,

Han leger derpaa med Liv og Aand,
Danser, I Rosens-Blommer!

N. F. S. Grundtvig.
